

RAPORT Z EWALUACJI PROBLEMOWEJ: Efekty Zarządzanie

**PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 23 "PROMYCZEK"
Słupsk**

Przebieg ewaluacji:

Prezentowany raport jest rezultatem ewaluacji zewnętrznej przeprowadzonej w szkole (lub placówce) przez wizytatorów do spraw ewaluacji. Raport z ewaluacji problemowej dotyczy jednego z przedstawionych poniżej obszarów.

Ewaluacja polega na zbieraniu i analizowaniu informacji:

- o efektach działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły lub placówki (na podstawie danych informujących o wynikach pracy szkoły (lub placówki) odzwierciedlonych w umiejętnościach, zachowaniach, postawach, działaniach uczniów i w osiągniętych przez nich rezultatach na różnego rodzaju testach, egzaminach),
- o procesach zachodzących w szkole lub placówce (na podstawie danych, które informują o procesach i działaniach zachodzących i podejmowanych w szkole (lub placówce), a decydujących o sposobie funkcjonowania, charakterze szkoły (lub placówki) i przede wszystkim prowadzących do pożądaných efektów),
- o funkcjonowaniu szkoły lub placówki w środowisku lokalnym, w szczególności w zakresie współpracy z rodzicami uczniów (na podstawie danych informujących o sposobie współpracy ze środowiskiem i funkcjonowaniu w środowisku oraz wykorzystaniu tych zasobów w procesie nauczania i uczenia się),
- o zarządzaniu szkołą lub placówką (na podstawie danych informujących o sposobach zarządzania decydujących o jakości działań podejmowanych w szkole lub placówce).

Ewaluacja ma na celu zebranie informacji i ustalenie poziomu spełniania przez szkołę lub placówkę wymagań zawartych w załączniku do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego.

Szkoła lub placówka może spełniać te wymagania na pięciu poziomach:

- Poziom E - oznaczający niski stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom D - oznaczający podstawowy stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom C - oznaczający średni stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom B - oznaczający wysoki stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom A - oznaczający bardzo wysoki stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.

Opis metodologii:

Badanie zostało zrealizowane w dniach 03-12-2012 - 07-12-2012 przez zespół wizytatorów ds. ewaluacji, w skład którego weszli Romuald Bieniasz-Krzywiec, Małgorzata Stenka-Kozłowska.

W trakcie ewaluacji w placówce zbierano informacje pochodzące z wielu źródeł - dyrektora, uczących w przedszkolu nauczycieli, innych pracowników, dzieci, ich rodziców, partnerów przedszkola i przedstawicieli samorządu lokalnego. Do gromadzenia danych wykorzystano metody ilościowe (ankiety w wersji elektronicznej i papierowej), jakościowe (wywiady indywidualne, grupowe, obserwację i analizę źródeł zastanych). Zestawienie metod, technik doboru próby i liczby osób, które wzięły udział w badaniach znajduje się w tabeli poniżej.

Wywiady grupowe zostały przeprowadzone po realizacji i analizie ankiet, pełniąc wobec nich funkcję wyjaśniającą.

Kategoria badanych/źródła danych	Metoda/technika	Sposób doboru próby	Wielkość próby/liczba obserwowanych jednostek
Dyrektor przedszkola	Indywidualny wywiad pogłębiony	nd	nd
	Ankieta elektroniczna (CAWI)	nd	nd
Nauczyciele	Ankieta elektroniczna (CAWI) "Przedszkole, w którym pracuję"	Badanie na próbie pełnej	9
	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Nauczyciele zróżnicowani pod względem stażu i pracy w zespołach zadaniowych oraz psycholog	9
Pracownicy niepedagogiczni	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Pracownicy inni niż nauczyciele: woźne oddziałowe, pracownicy techniczni	8
Dzieci	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Przedstawiciele najstarszej grupy	9
Rodzice	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Przedstawiciele rady rodziców i rad grupowych, reprezentujący różne roczniki oraz wszyscy chętni	7
	Ankieta audytoryjna (PAPI)	Rodzice obecni w trakcie badania na terenie przedszkola	41
Partnerzy przedszkola, przedstawiciele samorządu lokalnego	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Przedstawiciele samorządu lokalnego i instytucji wskazanych przez dyrektora jako partnerzy	8
Obserwacja zajęć		Wszystkie grupy	6
Obserwacja przedszkola		Wewnątrz i na zewnątrz	nd
Analiza danych zastanych			

Informacja o placówce

Nazwa placówki	PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 23 "PROMYCZEK"
Patron	
Typ placówki	Przedszkole
Miejscowość	Słupsk
Ulica	WAZÓW
Numer	1A
Kod pocztowy	76-200
Urząd pocztowy	SŁUPSK
Telefon	598456470
Fax	
Www	www.przedszkole23slupsk.republika.pl
Regon	22111463000000
Publiczność	publiczna
Kategoria uczniów	Dzieci lub młodzież
Charakter	brak specyfiki
Uczniowie, wychow., słuchacze	135
Oddziały	5
Nauczyciele pełnozatrudnieni	10
Nauczyciele niepełnozatr. (stos.pracy)	0
Nauczyciele niepełnozatr. (w etatach)	0
Średnia liczba uczących się w oddziale	27
Liczba uczniów przypadających na jednego pełnozatrudnionego nauczyciela	13.5
Województwo	POMORSKIE
Powiat	Słupsk
Gmina	Słupsk
Typ gminy	gmina miejska
Liczba mieszkańców	
Wysokość wydatków na oświatę	
Stopa bezrobocia	

Wprowadzenie: obraz placówki

Przedszkole Miejskie nr 23 „Promyczek” w Słupsku mieści się na osiedlu Zatorze w wolnostojącym, piętrowym budynku. Znajduje się w nim pięć przestronnych, jasnych, estetycznych oraz dobrze wyposażonych w zabawki, sprzęt i pomoce dydaktyczne sal dydaktycznych. Na terenie przedszkola znajduje się rozległy, bezpieczny, bogaty w zieleń ogród przedszkolny, oddzielony od ulicy wysokim żywopłotem, przeznaczony do zabaw i gier terenowych. Każda z pięciu grup przedszkolaków posiada własną część placu ze sprzętem dostosowanym do potrzeb i możliwości dzieci.

Jednym z najważniejszych priorytetów Przedszkola „Promyczek” jest dbałość o dobrą organizację ze środowiskiem rodzinnym i lokalnym. Preferowane są aktywne formy udziału dzieci i rodziców w życiu przedszkola, szczególnie w zakresie wzmocnienia pożądanych zachowań i postaw dzieci. Wspólnie wypracowane systemowe rozwiązania zapewniają monitorowanie osiągnięć przedszkolaka przez rodziców, którzy decydują o formie nagrody miesiąca, np. spędzeniu z dzieckiem czasu na wycieczce, spacerze lub wyjściu do teatru.

Efektywność wewnętrznego nadzoru pedagogicznego, umiejętność pracy zespołowej przy dużym zaangażowaniu i kreatywności dyrektora oraz wszystkich nauczycieli przyczyniają się do wprowadzania innowacyjnych zmian prorozwojowych mających na celu wszechstronny i harmonijny rozwój wychowanka. W ofercie przedszkola znajduje się nauka języka angielskiego, zajęcia muzyczno-rytmiczne, z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej, tańce współczesne oraz zajęcia logopedyczne, psychoprofilaktyczne, terapii pedagogicznej, warsztaty plastyczne. Różnorodne inicjatywy nauczycieli znajdują odzwierciedlenie w realizacji innowacji pedagogicznych, programów profilaktycznych i ekologicznych np. „Mały ratownik w przedszkolu”, „Mój mały świat – Słupsk i okolice”, „W zespole nam raźniej – zajęcia socjoterapeutyczne”, „Język obcy w przedszkolu – elementy języka niemieckiego, zabawy słowem”, „Rozwijanie kompetencji dziecka sześciolatniego do poznawania świata przyrody w oparciu o tekst literacki”, „Zabawa w teatr”, organizacji spotkań z ciekawymi ludźmi, teatryków, koncertów muzycznych, wycieczek edukacyjnych i stosowaniu metod aktywizujących, przynoszą zamierzone efekty edukacyjne i wspierają działania twórcze dzieci.

Na uwagę zasługuje program innowacyjny „Mały ratownik w przedszkolu” obejmujący zagadnienia pierwszej pomocy przedmedycznej, bezpiecznego zachowania się na drodze, bezpieczeństwa w domu i w przedszkolu przygotowujący dziecko do radzenia sobie w trudnych sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia, uczący świadomego dbania o zdrowie i utrzymania dobrego samopoczucia. Zajęcia prowadzone są przez wolontariuszy Grupy Ratownictwa Medycznego Stowarzyszenia Joannici Dzieło Pomocy przy współpracy wychowawców grup. Przedszkole zdobyło podczas Międzynarodowych Joannickich Zawodów Dzieci i Młodzieży w Wuppertalu w udzielaniu pierwszej pomocy przedmedycznej w przedziale wiekowym 6-12 lat tym roku srebrny medal i 400 Euro, w latach poprzednich – złoty i brązowy.

Poprzez współpracę z licznymi podmiotami oraz udział w projektach unijnych przedszkole efektywnie wspiera dziecko we wszechstronnym rozwoju oraz skutecznie pozyskuje na ten cel wyposażenie i pomoce dydaktyczne.

W ramach współpracy z Akademią Pomorską w realizacji projektu unijnego „Praktyka bez wad – nowa jakość w kształceniu nauczycieli” pozyskano pomoce do bajkoterapii, drukarkę i laptopa. Wdrożenie dwóch edycji projektu unijnego „Dłużej-Więcej-Lepiej – rozszerzenie oferty Przedszkola Promyczek w Słupsku” umożliwiło w znaczący sposób wzbogacić warunki lokalowe i wyposażenie przedszkola w pomoce do zajęć teatralnych, plastycznych, korekcyjnych, gimnastycznych, logopedycznych oraz w nowoczesną kserokoparkę, projektor wraz z ekranem, laptop, odtwarzacz CD, stoliki i krzeselka oraz nowoczesne szafki do szatni, doposażono plac zabaw oraz wyłożono hol i schody wykładziną antypoślizgową.

Niniejszy raport jest wynikiem przeprowadzonej w grudniu 2012 r. ewaluacji zewnętrznej z zakresu obszarów: efekty i zarządzanie.

Wyniki ewaluacji:

Obszar: Efekty

Wymaganie: *Dzieci nabywają wiadomości i umiejętności*

Komentarz:

Dzieci nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej wychowania przedszkolnego. Nauczyciele uwzględniając możliwości rozwojowe dzieci diagnozują i analizują ich osiągnięcia. Wychowankowie potrafią działać samodzielnie oraz w grupie. Zajęcia aktywizujące prowadzone przez specjalistów (np. rytmika, taniec, udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej) są włączone w podstawowy pakiet zajęć. W przedszkolu rozwijana jest aktywność ruchowa dzieci oraz wspierane są działania twórcze dzieci, a ich efekty są eksponowane na w placówce oraz podczas licznych występów, wystaw i konkursów poza przedszkolem. Dziecięca drużyna przedszkola systematycznie osiąga sukcesy w Międzynarodowych Joannickich Zawodach udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Dzieci potrafią działać samodzielnie.

Dzieci podczas wywiadu informują, że od czasu, gdy zaczęły chodzić do przedszkola poznały m.in. literki oraz nauczyły się samodzielnie wykonywać wiele czynności, np.: ubierać i rozbierać się, myć ręce, buzię i zęby oraz załatwiać się w toalecie. Opinie dzieci są zgodne ze zdaniem rodziców i pracowników niepedagogicznych, ponieważ wszyscy ankietowani rodzice uważają, że ich dzieci potrafią samodzielnie załatwić potrzeby fizjologiczne, umyć ręce i twarz oraz się rozebrać. Prawie wszyscy rodzice [40/41] podają, że ich dzieci potrafią poprawnie trzymać łyżkę i widelec oraz się ubrać, a prawie wszyscy [35/41] twierdzą, że dzieci potrafią samodzielnie zapinać guziki. Według pracowników niepedagogicznych już w grupie 3-latków na początku września dzieci na ogół dobrze sobie radzą z załatwianiem potrzeb fizjologicznych, myciem twarzy i rąk oraz trzymaniem łyżki i widelca. Zdarzają się nieliczne dzieci potrzebujące w tym zakresie pomocy i wdrażania do samodzielności. Większa grupa 3-latków ma kłopoty z rozbieraniem się i ubieraniem, szczególnie z zapinaniem guzików. W grupie 4 i 5-latków występują jeszcze sporadyczne trudności, ale wraz z upływem roku szkolnego pojawiają się coraz rzadziej. Sześciolatki radzą sobie z tymi czynnościami bardzo dobrze, poza bardzo nielicznymi dziećmi, które nie potrafią wiązać butów.

Dzieci potrafią działać w grupie.

Podczas obserwacji zajęć stwierdzono, że nauczyciele stosują formy pracy zespołowej, tak by dzieci mogły uczyć się działania w grupie. Zauważono, że wszystkie dzieci uczą i bawią się w grupie, a przy wykonywaniu zadań i w trakcie zabaw wspierają się wzajemnie.

W opinii dyrektora przedszkole jest miejscem, które stwarza warunki do kształtowania u dzieci umiejętności współpracy. Dyrektor stwierdza, że nauczyciele przy planowaniu miesięcznej pracy wychowawczo – dydaktycznej uwzględniają formy i metody uczenia dzieci pracy w grupie i współpracy między jej członkami. Odbywa się to w każdej sytuacji dnia codziennego, tzn. podczas zabaw dowolnych i tematycznych oraz konstrukcyjnych, ćwiczeń porannych i zajęć ruchowych, w działaniach twórczych, w czasie zabiegów higienicznych (myciu rąk, zębów), w czasie ubierania i rozbierania się oraz w czasie zajęć na przedszkolnym placu zabaw. Poza tym według dyrektora nauczyciele stwarzają sytuacje edukacyjne, które wymagają działania zespołowego ucząc w ten sposób wspólnej pracy, umiejętności podziału ról, podejmowania decyzji i pozytywnej rywalizacji zespołowej.

Zdaniem dyrektora wychowankowie uczą się współpracy także w czasie przygotowywania i udziału w uroczystościach przedszkolnych wynikających z przedszkolnego harmonogramu uroczystości i imprez, np.: spotkań z różnych okazji, balów i zabaw, festynów, pikników, wycieczek oraz występów w przedszkolu i poza nim. W opinii dyrektora dzieci uczą się współpracy również podczas pełnienia wyznaczonych ról w przedszkolu, np. dyżurów oraz w czasie prac porządkowych i zajęć z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, a także pokazów jej udzielania w trakcie imprez na terenie przedszkola i poza nim. Np. podczas obchodów jubileuszu Joannitów, gdy pokaz połączono z konkursem plastycznym ph. „Pierwsza pomoc widziana oczami przedszkolaka”,

w czasie akcji „Pomoc dla powodźian”, w ramach „Słupskiej Majówki”, z okazji Dnia Dziecka w słupskiej Galerii „Jantar”, w czasie festynów rodzinnych, a także podczas zawodów międzynarodowych w Niemczech w Munster w 2010 roku i Wuppertalu w roku 2012, gdy w zespole należy podjąć szybką decyzję, co do podziału ról i obowiązków w udzielaniu pomocy poszkodowanemu.

W przedszkolu tworzy się warunki sprzyjające aktywności ruchowej dziecka.

Wszystkie dzieci biorące udział w wywiadzie stwierdziły, że bardzo lubią wychodzić na spacer, bo można wtedy odkrywać świat. Dzieci opowiadają o spacerach do parku, prowadzeniu obserwacji, zbieraniu kasztanów i żołądzi, które umieściły w kąciku przyrody. Podczas obserwacji zajęć zauważono, że zaangażowanie nauczycielek umożliwia dzieciom rozwój aktywności ruchowej w trakcie zajęć w grupie.

Wszyscy ankietowani nauczyciele i dyrektor podają, że rozwój aktywności ruchowej dzieci jest przez przedszkole wspierany poprzez organizację:

- zajęć aktywizujących dostępnych w pakiecie zajęć prowadzonych przez nauczyciela opiekującego się grupą oraz w ofercie zajęć dodatkowych dla wszystkich dzieci bez żadnych ograniczeń prowadzonych przez specjalistów,
- zajęć na przedszkolnym placu zabaw oraz wycieczek, spacerów i rajdów pieszych organizowanych m.in. przy współpracy z PTTK oraz w ramach „Zielonego Przedszkola”,
- udziału dzieci w Międzyprzedszkolnej Olimpiadzie Sportowej i Międzyprzedszkolnych Wyścigach Rowerkowych oraz w zajęciach organizowanych przez WORD na terenie Miasteczka Ruchu Drogowego;
- zawodów sportowych, np. podczas obchodów Dnia Dziecka, a także na piknikach, festynach rodzinnych i imprezach adaptacyjnych integracyjnych,
- organizacji dla dzieci 5 i 6 letnich zajęć sportowo – rekreacyjnych w hali sportowej Słupskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji.

Nauczyciele i dyrektor poza wymienionymi przytaczają dalsze przykłady działań przedszkola wspierających rozwój aktywności ruchowej dzieci:

- wyposażenie przedszkola w bezpieczny sprzęt do zabaw na placu, a także do ćwiczeń gimnastycznych w sali (piłki, tunele, chusty animacyjne, maty, ławeczki, i inne) [8],
- organizowanie spotkań ze sportowcami, np. koszykarzami Energa Czarni Słupsk oraz wspólnych z nimi zabaw z piłką [7],
- współorganizację ze studentami Wyższej Hanzeatyckiej Szkoły Zarządzania w Słupsku zajęć sportowo – rekreacyjnych [5] oraz udział dzieci w festiwalu tańca [5].

Nauczyciele [8] dodają, że przedszkole realizuje projekty edukacyjne, dotyczące zdrowia i aktywności ruchowej, np. Szwajcarsko – Polski Program Współpracy KIK 34 „Zapobieganie nadwadze i otyłości oraz chorobom przewlekłym poprzez edukację społeczeństwa w zakresie żywienia i aktywności fizycznej” współfinansowany przez Szwajcarię. Pojedynczy nauczyciele uzupełniają, że przedszkole organizuje spotkania integracyjne z wykorzystaniem metody Weroniki Sherborne i zasad pedagogiki zabawy.

Z obserwacji przedszkola wynika, że posiada ono wystarczający zestaw różnorodnych urządzeń zapewniających dziecku możliwość rozwijania i kształtowania aktywności ruchowej. Urządzenia są w dobrym stanie technicznym i posiadają certyfikaty i atesty bezpieczeństwa.

Opinie powyższe są zgodne z jednomyślnym poglądem partnerów i przedstawiciela samorządu, którzy uważają, że przedszkole posiada dobre, sprzyjające aktywności ruchowej dzieci, warunki, gdyż:

- sale zajęć i hol są przestronne,
- każda grupa korzysta z osobnej części dużego placu zabaw ze sprzętem przystosowanym do wieku,
- część zajęć sportowych prowadzi trener w specjalistycznej hali sportowej,
- nauczycielki często prowadzą zajęcia ruchowe na osiedlowych placach zabaw i boisku pobliskiej szkoły podstawowej.

Respondenci podkreślają, że wyposażenie w sprzęt do aktywności ruchowej jest bardzo dobre, a co najważniejsze sprzęt jest często wykorzystywany. Zdaniem partnerów w przedszkolu można byłoby wybudować salę gimnastyczną.

Przedszkole wspiera działania twórcze dzieci.

Podczas wszystkich obserwowanych zajęć zauważono, że nauczyciele stwarzają dzieciom sytuacje sprzyjające uczeniu się samodzielności oraz rozwiązywania problemów. Dzieci z dużym zaangażowaniem i przejęciem dobierały się w trakcie obserwowanych zajęć w grupy i zespoły wykonujące konkretne zadanie, np. rysowanie plakatów z oczekiwanymi prezentami, czy wyszukiwaniu określeń charakterystycznych cech rycerza i smoka.

W pomieszczeniach przedszkola eksponowane są wytwory prac plastycznych dzieci, np. w holu przedszkola i salach zajęć znajdują się ekspozycje rysunków i wytworów dzieci wykonywanych różnymi technikami

plastycznymi i technicznymi. W pracach dzieci widać swobodę ekspresji, bowiem są one tematycznie takie same, ale twórczo inne. Podczas trwania badania wystawy prac dzieci były aktualizowane zgodnie ze zmianą pogody z jesiennej na zimową.

Wszyscy ankietowani nauczyciele i dyrektor uważają, że w przedszkolu wspiera się działania twórcze dzieci poprzez organizację zajęć:

- aktywizujących prowadzonych przez specjalistów (np. rytmika, taniec) włączonych w podstawowy pakiet zajęć, dostępny bez żadnych ograniczeń dla wszystkich dzieci,
- rozwijających (np. plastyka, rysunek, muzyka itp.) oferowanych, jako odpłatne uzupełnienie podstawowej oferty dydaktycznej.

Dyrektor informuje, że wspieranie działań twórczych dzieci (np. plastycznych) jest w przedszkolu włączone w pakiet zajęć prowadzonych przez nauczyciela opiekującego się grupą. Poza tym dzieci podczas pobytu w przedszkolu są zachęcane i wspierane w podejmowaniu aktywności ruchowej, muzycznej, intelektualnej, plastycznej, językowej, teatralnej, m.in. poprzez:

- stosowanie przez nauczycieli sposobów pracy zgodnych z pedagogiką Marii Montessori „Pomóż mi zrobić to samodzielnie”,
- udział w wielu międzyprzedszkolnych konkursach plastycznych, recytatorskich, piosenki dziecięcej i tańca,
- organizację wernisaży i wystaw twórczości plastycznej na terenie przedszkola,
- rozwijanie umiejętności językowych i aktorskich poprzez organizację przedstawień teatralnych dla młodszych kolegów przez najstarsze grupy w przedszkolu,
- rozwijanie twórczości muzycznej i tanecznej poprzez udział w przedszkolnych balach,
- prowadzenie warsztatów plastycznych dla dzieci zdolnych na terenie przedszkola w ramach zajęć dodatkowych,
- prezentowanie swoich umiejętności przed zaproszonymi gośćmi – podczas imprez i uroczystości przedszkolnych,
- udział w zajęciach udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, pokazach na terenie przedszkola i w środowisku lokalnym oraz udział w zawodach, w tym międzynarodowych.

Dzieci adaptują się do grup rówieśniczych, świadczą o tym wyniki ankietowania rodziców i wyniki obserwacji zajęć, ponieważ wszyscy ankietowani rodzice [41] uważają, że ich dzieci potrafią respektować zasady przyjęte w trakcie zabaw z rówieśnikami, a prawie wszyscy stwierdzają, że ich dzieci:

- chętnie podejmują zabawę z rówieśnikami [39/41],
- potrafią rozwiązywać konflikty z rówieśnikami [38/41].

Podczas wszystkich obserwowanych zajęć nie zauważono dzieci wyalienowujących się, ani sytuacji konfliktowych między dziećmi. Wszystkie dzieci w grupach podczas obserwowanych zajęć zachowują się zgodnie z regułami przyjętymi w przedszkolu.

W przedszkolu analizuje się osiągnięcia dzieci.

Wszyscy ankietowani nauczyciele i dyrektor stwierdzają, że w przedszkolu analizuje się osiągnięcia dzieci, przy czym analiza prowadzona jest poprzez:

- systematyczną obserwację zachowań, różnorodnej aktywności oraz osiągnięć dzieci w sytuacjach codziennych, podczas zajęć dydaktycznych, dodatkowych, przedstawieniach teatralnych, uroczystościach, spacerach, wycieczkach, w trakcie zabawy [9],
- diagnozowanie rozwoju umiejętności dziecka i sporządzanie indywidualnych arkuszy obserwacji każdego dziecka [8]
- obserwację i analizę prac plastycznych dzieci [6],
- korzystanie z opinii specjalistów z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej [7].

Ankietowani nauczyciele wskazują ponadto na rozmowy i ankietowanie rodziców [7] oraz dokonywanie analiz osiągnięć dzieci podczas sporządzania arkusza autoanalizy swojej pracy wychowawczo – dydaktycznej, ewaluacji zrealizowanych zajęć dydaktycznych oraz wspólnych z dziećmi zabaw i gier dydaktycznych.

Według nauczycieli biorących udział w wywiadzie i dyrektora analiza osiągnięć wychowanków dokonywana jest także poprzez:

- wymianę spostrzeżeń z nauczycielami i pracownikami niepedagogicznymi,
- omawianie i analizowanie osiągnięć dzieci na zebraniach rady pedagogicznej.

Dyrektor dodaje, że analizy osiągnięć dzieci dokonuje również podczas obserwacji zajęć prowadzonych przez nauczycieli i rozmów z nauczycielem po obserwowanych zajęciach.

Według nauczycieli dokonywanie analiz osiągnięć ograniczają i utrudniają:

- absencja dzieci,
- późne przyrowadzanie i wczesne odbieranie dzieci z przedszkola,

- nieobecność rodziców podczas uroczystości i imprez przedszkolnych.

Respondenci podają, że starają się zapobiegać powyższym czynnikom poprzez mobilizowanie i zachęcanie rodziców do współpracy, promowanie i eksponowanie osiągnięć wychowanków w lokalnych mediach, na stronie internetowej przedszkola oraz w ulotkach i gazetkach.

Analiza osiągnięć uwzględnia możliwości rozwojowe dzieci.

Nauczyciele i dyrektor podają, że w przedszkolu podczas analizy osiągnięć dzieci uwzględnia się ich możliwości rozwojowe. Dyrektor w trakcie wywiadu stwierdza, że nauczyciele w celu poznania możliwości i potrzeb rozwojowych dzieci prowadzą systematyczne obserwacje pedagogiczne dzieci. Na podstawie analizy wyników obserwacji sporządzane są arkusze obserwacji rozwoju umiejętności dziecka oraz karty diagnozy przedszkolnej poszczególnych dzieci.

Nauczyciele i dyrektor informują, że analiza osiągnięć dzieci prowadzona jest w celu poznania wychowanków, ich możliwości rozwojowych, zainteresowań oraz posiadanych talentów lub ograniczeń. Analiza osiągnięć ma odpowiedzieć na pytania:

1. W jakim stopniu wychowankowie są przygotowani do podjęcia nauki w szkole?
2. W jakim stopniu potrzebna jest pomoc dzieciom i wsparcie rodzicom?
3. Jak organizować skuteczną współpracę z rodzicami?
4. Jaką efektywność mają prowadzone działania wychowawczo – edukacyjne?

Według respondentów przykładem uwzględniania możliwości rozwojowych dzieci jest sposób organizacji w przedszkolu pomocy psychologiczno – pedagogicznej w ramach, której prowadzone są zajęcia z terapii pedagogicznej, psychoprofilaktyki, logopedii oraz warsztaty plastyczne. Dzieci do tych zajęć kwalifikowane są na podstawie analizy ich możliwości rozwojowych wskazujących, że wymagają większego wsparcia niż dzieci o przeciętnych możliwościach rozwojowych. Nauczyciele uzupełniają powyższe wypowiedzi o następujące przykłady:

- pobudzanie aktywności dziecka w kierunku jego talentów i zainteresowań,
- uwzględnianie możliwości rozwojowych dzieci podczas przygotowywania i kierowania do udziału w konkursach, przeglądach, występach teatralnych, muzycznych, recytatorskich, sportowych.

W opinii nauczycieli prowadzenie indywidualnej pracy z dziećmi wymagającymi wsparcia oraz z dziećmi zdolnymi jest dobrym przykładem uwzględniania możliwości rozwojowych wychowanków wskutek dokonywania analizy ich osiągnięć.

W przedszkolu wdraża się wnioski z analizy osiągnięć dzieci.

Nauczyciele i dyrektor podczas ankietowania stwierdzają, że wyniki analiz osiągnięć dzieci są w przedszkolu wykorzystywane do:

- określenia, jakiego rodzaju pomoc jest dzieciom potrzebna oraz jakie działania należy podjąć, by zmniejszyć deficyty rozwojowe dzieci oraz rozwijać ich inteligencję wieloraką [9],
- indywidualizacji i stopniowania trudności w pracy z dzieckiem wymagającym wsparcia i z dzieckiem zdolnym [8],
- zachęcania i przygotowywania dzieci do udziału w konkursach, przeglądach muzycznych i teatralnych, imprez i uroczystości przedszkolnych [8],
- informowania rodziców o postępach i możliwościach rozwojowych dziecka [8],
- organizacji i prowadzenia pracy na poziomach dostosowanych do możliwości rozwojowych dzieci [8],
- sugerowania rodzicom potrzeby skorzystania z pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz do sporządzenia opinii o dziecku na potrzeby poradni psychologiczno – pedagogicznej [7],
- organizowania dodatkowych zajęć, np. plastycznych [7],
- organizacji zajęć terapii pedagogicznej, psychoprofilaktyki i logopedii,
- organizacji dodatkowych zajęć z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym i udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Nauczyciele dodają, że wyniki analiz wykorzystywane są również do modyfikowania form, metod i planów pracy w zależności od możliwości i osiągnięć dzieci [6], przy planowaniu tematyki szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego nauczycieli, wzbogacaniu wyposażenia o potrzebne pomoce, organizacji spotkań z ciekawymi osobami i imprez integracyjnych, podczas których dzieci prezentują swoje umiejętności.

Natomiast dyrektor uzupełnia, że wskutek analiz podjęto decyzję o potrzebie szkolenia nauczycieli w zakresie terapii pedagogicznej i logopedii, wykorzystano możliwość prowadzenia zajęć w hali sportowej oraz przy planowaniu pracy preferuje się bezpośrednie poznawanie świata przez dzieci poprzez organizację wycieczek, spacerów i spotkań z przedstawicielami różnych zawodów, korzystanie ze współpracy ze środowiskiem lokalnym.

Wprowadzane zmiany przyczyniają się do rozwijania umiejętności dzieci.

W opinii wszystkich ankietowanych rodziców przedszkole wspiera rozwój uzdolnień dzieci.

Zdaniem nauczycieli w bieżącym i poprzednim roku szkolnym wprowadzono następujące zmiany w funkcjonowaniu przedszkola, które przyczyniły się do rozwoju umiejętności dzieci:

- wprowadzono przedszkolny „System zachowań pożądanych i eliminowania zachowań niepożądanych”, przewidujący większą odpowiedzialność za własne zachowanie w grupie i stosowanie zwrotów grzecznościowych, za przestrzeganie zasad kulturalnego zachowania przy stole i poprawę umiejętności samoobsługowych,
- zorganizowano warsztaty plastyczne w celu rozwijania plastycznych umiejętności dzieci,
- zorganizowano zajęcia sportowe dla dzieci 5 i 6 –letnich w specjalistycznej hali sportowej,
- zmodyfikowano sposób monitorowania zachowania dzieci na tablicy „Jacy Jesteśmy”, poprzez zrezygnowanie z przyznawania „smutnych buziek”,
- w najstarszych grupach wiekowych zorganizowano kąciki komputerowe.

Respondenci wskazują poza tym, że zdobycie przez nauczycieli dodatkowych kwalifikacji umożliwiło organizowanie w przedszkolu pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz wsparcie dzieci terapią pedagogiczną, psychoprophylaktyczną i logopedyczną. Nauczyciele uczestniczą w różnych formach doskonalenia zawodowego z zakresu bajkoterapii, arteterapii oraz tańca, których ukończenie przyczyni się do rozwoju umiejętności teatralnych, twórczych, kreatywnych, ruchowo – tanecznych i relaksacyjnych dzieci.

Z obserwacji podczas badania wynika, że sukcesy i osiągnięcia dzieci są w sposób widoczny i atrakcyjny wizualnie eksponowane na terenie przedszkola oraz przedszkolnej stronie internetowej. W pomieszczeniach przedszkola znajdują się wystawy prac plastycznych dzieci, zdobytych pucharów, dyplomów, wyróżnień i podziękowań za osiągnięcia w różnych formach współzawodnictwa, w tym **srebrny medal dla drużyny przedszkola zdobyty w Międzynarodowych Joannickich Zawodach Dzieci i Młodzieży udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w ramach Dni Joannitów w Wuppertalu w roku 2012, puchar z zawodów w roku 2010 w Munster oraz złoty medal zdobyty w roku 2008.**

Powyższe argumenty świadczą o bardzo wysokim poziomie spełnienia wymagania

Poziom spełnienia wymagania: A

Wymaganie: *Dzieci są aktywne*

Komentarz:

Dzieci chętnie i aktywnie uczestniczą w zajęciach prowadzonych w przedszkolu. Potrafią pracować w grupie i lubią prezentować swoje umiejętności. Są zachęcane do samodzielności i są samodzielne, np. podczas organizacji zabaw twórczych, pełnienia dyżurów, sprzątanía po posiłkach, wykonywania czynności samoobsługowych, zbierania surowców wtórnych oraz przygotowywania śniadań w dniu szwedzkim. Biorą udział w licznych konkursach: plastycznych, muzycznych, recytatorskich oraz sprawnościowych.

Dzieci chętnie uczestniczą w zajęciach prowadzonych w przedszkolu.

Dzieci podczas wywiadu informują, że do ulubionych zabaw w przedszkolu zaliczają budowanie z klocków, zabawy z lalkami i rówieśnikami, np. w ciuciubabkę, gry stolikowe, np. warcaby, chińczyka, układanie puzzli oraz gry na komputerze, w które można grać po uzyskaniu pozwolenia pani.

Wszyscy ankietowani rodzice stwierdzają, że ich dziecko chętnie uczestniczy w zajęciach wchodzących w skład oferty podstawowej oraz dodatkowej, za dodatkową opłatą.

Pogląd rodziców podzielają pracownicy niepedagogiczni oraz przedstawiciele partnerów i samorządu, ponieważ według ich opinii dzieci bardzo chętnie uczestniczą w zajęciach prowadzonych w przedszkolu, szczególnie w zajęciach prowadzonych przez joannitów, sportowych, plastycznych, piknikach oraz innych imprezach i konkursach. Partnerzy podkreślają, że podczas pobytu w bibliotece, szkole lub innym przedszkolu dzieci są bardzo aktywne i zaangażowane. Respondenci podkreślają, że przedszkole cieszy się bardzo dobrą opinią w środowisku, co jest widoczne podczas zapisów, gdyż chętnych jest więcej niż miejsc.

Pracownicy niepedagogiczni informują, że dzieci bardzo chętnie uczestniczą w zajęciach z oferty podstawowej, a szczególnie w zabawach i grach zespołowych, umuzykalniających, rozmowach na temat własnych przeżyć oraz przy organizowaniu kącika przyrody. Są bardzo zaangażowane podczas przygotowywania występów i prezentowania swoich umiejętności aktorskich w spektaklach teatralnych oraz podczas pracy grupowej,

inscenizacjach, spacerów i wycieczek, zajęć plastycznych, zabaw przy muzyce, a także zajęć sportowych, szczególnie prowadzonych przez trenera w hali sportowej. Dzieci uwielbiają się przebierać i odgrywać określone role. Z dużą radością i zaangażowaniem biorą udział w festynach, piknikach, konkursach i innych formach współzawodnictwa. Według respondentów prawie wszystkie dzieci uczestniczą w zajęciach dodatkowo płatnych, np. rytmice, tanecznych, czy z języka angielskiego. Te zajęcia są przez dzieci lubiane, gdyż nauczyciele prowadzą je w sposób mocno aktywizujący dzieci, np. poprzez zabawy w grupie, taniec, śpiewanie, rysowanie, inscenizacje itp.

O dużym zaangażowaniu dzieci podczas zajęć świadczą także wyniki obserwacji, które wskazują, że wszystkie dzieci są zaangażowane w ich przebieg. Jest to wynik stosowanych metod pracy przez nauczycieli oraz ich natychmiastowej reakcji w przypadku każdego niezaangażowanego dziecka, czy dziecka, którego aktywność spada. Wychowankowie aktywizują się zwłaszcza podczas przydziału i odgrywania ustalonych ról, szczególnie w trakcie otrzymywania rekwizytów ułatwiających inscenizację, zabaw ruchowych, wspólnego głośnego recytowania wiersza, odgadywania nazw przedmiotów za pomocą dotyku, udzielania odpowiedzi na pytania nauczyciela oraz nagradzania oklaskami poprawnych odpowiedzi.

Ankietowani nauczyciele wskazują, że dzieci podczas zajęć angażują się poprzez:

- współuczestniczenie w tworzeniu kącików zainteresowań [9] i kodeksów zachowań [7],
- pomaganie przy utrzymywaniu porządku (sprzątanie po sobie zabawek, pełnienie dyżurów przy stołach, zabawkach i w łazience) [8] i wykonywanie czynności samoobsługowych [7],
- opowiadanie o swoich zainteresowaniach i demonstrowanie umiejętności [8],
- proponowanie zabaw i pomaganie w ich organizacji oraz organizacji zajęć, zawodów i konkursów [6],
- wykonywanie prac plastycznych i udział w przedstawieniach dla dzieci, rodziców i zaproszonych gości [6],
- próby rozwiązywania problemów, np. metodą burzy mózgów [6].
- chętnie uczestniczenie w akcjach charytatywnych np. zbieranie pokarmu dla zwierząt ze schroniska, akcja PCK „Gorączka złota”, czy zbieranie nakrętek plastikowych [5],
- przygotowywanie posiłku podczas dnia szwedzkiego stołu [3].

Pojedynczy nauczyciele dodają, że dzieci chętnie uczestniczą w zajęciach prowadzonych aktywizującymi metodami pracy, np. metodą KLANZA, metodą Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne, Edukacji przez Ruch Doroty Dziamskiej i Kinezylogii Edukacyjnej Paula Dennisona oraz wszystkich zajęć ruchowych i sportowo – rekreacyjnych.

Nauczyciele podczas wywiadu podają przykłady podejmowanych i realizowanych działań zmierzających do wzbudzania aktywności dzieci polegających na organizowaniu:

- zajęć zgodnych z zainteresowaniami dzieci,
- różnorodnych kącików, np. regionalny, morski, komputerowy, czy związany z porą roku,
- zabaw badawczych z wykorzystaniem np. wody, powietrza, a także dotyczących różnych zmysłów,
- wycieczek edukacyjnych z elementami działań twórczych,
- udziału w konkursach, przeglądach, festiwalach, występach w przedszkolu i poza nim oraz wernisaży i wystaw twórczości plastycznej dzieci,
- akcji charytatywnych, różnorodnych działań sportowych oraz wyjść poza teren przedszkola.

Nauczyciele deklarują, że w celu aktywizacji dzieci:

- wdrażają systemy motywacyjne (pochwała, nagroda, przywilej),
- realizują innowacje pedagogiczne (w bieżącym roku szkolnym 6 innowacji), programy własne i ogólnopolskie „Misja Velvetki”, „Akademia Aquafresh”, „Mamo, tato wolę wodę”,
- realizują Projekt KIK 34 „Zapobieganie nadwadze i otyłości oraz chorobom przewlekłym poprzez edukację społeczeństwa w zakresie żywienia i aktywności fizycznej”,
- promują i eksponują w przedszkolu i środowisku lokalnym osiągnięcia dzieci.

W opinii nauczycieli wychowankowie chętnie dzielą się swoimi umiejętnościami i wiedzą, biorą aktywny udział w przygotowaniach do zajęć oraz wzbogacają zajęcia przynosząc z domu książki, albumy, atlasy lub swoje zabawki.

Dzieci są zachęcane do samodzielności w działaniach prorozwojowych.

Dzieci w trakcie wywiadu informują, że podczas zajęć, to pani wybiera zabawy, a w czasie wolnym one wybierają, w co bawić się. Opinię tę potwierdzają wyniki obserwacji, ponieważ podczas wszystkich obserwowanych zajęć nauczycielki zachęcają dzieci do samodzielnego wykonywania zadań, a niektóre zajęcia [3/6] prowadzą w ten sposób, by dzieci same mogły wybierać zabawy, w które się bawią.

W opinii rodziców, przedstawicieli samorządu i partnerów, nauczycieli i dyrektora biorących udział w wywiadzie, przedszkole intensywnie i efektywnie uczy wychowanków samodzielności poprzez tworzenie warunków i sytuacji, podczas których dzieci uczą się same wykonywać pewne zadania, np.:

- samoobsługa podczas przygotowywania śniadania przy szwedzkim stole,
- samodzielne ubieranie i rozbieranie się, mycie rąk, twarzy i zębów, załatwiania potrzeb fizjologicznych,

kulturalnego spożywania posiłków i prawidłowego trzymania łyżki oraz widelca,

- dbanie o ład i porządek – sprzątanía po sobie zabawek, układania swoich ubrań na krzeselku i w szatni,
- pełnienie dyżurów podczas posiłków i przy kąciakach przyrody.

Według nauczycieli i dyrektora dzieci w przedszkolu uczą się samodzielności poprzez obserwację tego wszystkiego, co dzieje się wokół niego. Obserwując zachowania kolegów, koleżanek i pracowników przedszkola uczą się samodzielności oraz jednocześnie odpowiedzialności za siebie. Zdaniem respondentów nauczyciele oraz pracownicy niepedagogiczni uczą dzieci samodzielności m.in. poprzez:

- udział dzieci w uroczystościach, konkursach, przeglądach teatralnych i muzycznych, balach i wspólnych zabawach w przedszkolu,
- pobudzanie do samodzielnego myślenia i aktywności (nie wyręczanie w zadaniach, ale wspieranie),
- zachęcanie do pomocy innym poprzez udział w akcjach charytatywnych, np. zbieranie monet, nakrętek oraz karmy dla zwierząt,
- wspólnie z dziećmi ustalanie zasad postępowania w grupie,
- samodzielne dokonywanie przez dzieci wyborów zajęć dowolnych oraz niekiedy zorganizowanych.

Nauczyciele uzupełniają powyższy wykaz o możliwość uczestniczenia w różnorodnych zajęciach poza przedszkolem: w bibliotece, w hali sportowej, w czasie koncertów, pokazach tanecznych, w czasie wycieczek, m.in. podczas „Zielonego przedszkola” z noclegiem.

Według dyrektora do działań w zakresie rozwijania samodzielności wychowanków należy ponadto zaliczyć:

- stosowanie w przedszkolu różnych metod pracy – dziecko ma możliwość eksperymentowania, doświadczania,
- wdrażanie dzieci do zgłaszania swoich potrzeb i decydowania w niektórych sprawach grupowych np. dekoracji sali, organizacji kąciaków, wyboru zabaw.

W opinii wszystkich respondentów biorących udział w badaniu tego aspektu funkcjonowania przedszkola pracownicy przedszkola efektywnie kształtują samodzielność wychowanków, gdyż dzieci oprócz wymienionych powyżej czynności potrafią m.in. np. samodzielnie udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej. **W opinii wszystkich respondentów o dużej samodzielności dzieci jednoznacznie świadczą zgody rodziców i nauczycieli na wyjazdy dzieci na tzw. zielone przedszkole połączone z noclegiem poza domem, czy na zawody do Niemiec.**

Powyższe argumenty świadczą o wysokim poziomie spełnienia wymagania.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Respektowane są normy społeczne*

Komentarz:

Dzieci w przedszkolu czują się bezpiecznie i wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje. Zachowania wychowanków w różnych sytuacjach są diagnozowane, a ocena efektów wychowawczych dokonywana jest w oparciu o wnioski z obserwacji, analizę wytworów dziecięcych, osiągnięcia w konkursach, rozmowy z rodzicami, pedagogiem i logopedą. W przedszkolu podejmuje się działania wychowawcze mające na celu zmniejszanie zagrożeń oraz wzmacnianie zachowań pożądaných. Sposoby pracy wychowawczej wpływające na eliminowanie zagrożeń i wzmacniania właściwych zachowań są modyfikowane.

Dzieci mają poczucie bezpieczeństwa, gdyż podczas wywiadu jednomyślnie stwierdziły, że "w przedszkolu niczego się nie boimy", bo przedszkole jest naszym drugim domem, gdzie spędzamy 5 albo więcej godzin. Dzieci podkreślają, że pani mówi o zasadach, których należy przestrzegać. Spójne z opiniami dzieci są wypowiedzi rodziców, pracowników niepedagogicznych, przedstawicieli samorządu i partnerów przedszkola i dyrektora oraz wnioski z obserwacji zajęć i przedszkola.

Dyrektor stwierdza, że w tym i poprzednim roku szkolnym w przedszkolu nie było wypadków z udziałem dzieci. Zdecydowana większość ankietowanych rodziców [34/41] informuje, że ich dziecko nigdy nie mówiło, że boi się uczęszczać do przedszkola, a 5 z 41 rodziców stwierdziło, że dziecko raz lub kilka razy wspominało o lęku, ale wynikał on raczej z problemów adaptacyjnych niż poczucia zagrożenia.

Zdaniem wszystkich rodziców oraz przedstawicieli samorządu i partnerów przedszkole jest miejscem bezpiecznym, ponieważ podłoga jest wyłożona wykładziną antypoślizgową, a meble nie mają ostrych krawędzi. Pracownicy

niepedagogiczni oraz przedstawiciele samorządu i partnerów dodają, że dzieci czują się w przedszkolu bezpiecznie, ponieważ:

- drzwi wejściowe do przedszkola są w ciągu dnia zamknięte,
- dzieci mogą odebrać tylko wcześniej upoważnione osoby,
- w czasie całego pobytu dzieci są pod stałą opieką, co najmniej jednej osoby dorosłej, także w szatni podczas przychodzenia i rozchodzenia się dzieci,
- przed zejściem po schodach zamontowano bramkę zabezpieczającą, a dzieci podczas wchodzenia i schodzenia są asekurowane przez nauczycielki lub opiekunki.

Rodzice uzupełniają, że zabawki posiadają odpowiednie atesty, piaskownice są zabezpieczane przed dostępem zwierząt, a plac zabaw jest podzielony na sektory dla każdej grupy wiekowej. Zdaniem rodziców dzieci bardzo chętnie uczęszczają do przedszkola, co oznacza, że czują się tu bezpiecznie. Poza tym rodzice i partnerzy uważają, że nauczyciele stwarzają przyjazną atmosferę, co przyczynia się do odczuwania przez wychowanków bezpieczeństwa i dobrego samopoczucia. Świadczą o tym również wnioski z obserwacji zajęć, gdyż zauważono, że nauczyciele tworzą atmosferę emocjonalnego bezpieczeństwa oraz dbają o fizyczne bezpieczeństwo dzieci. Nie zauważono zachowań dzieci świadczących o odczuwaniu przez nich niebezpieczeństwa lub zagrożenia, wszystkie dzieci były pogodne, uśmiechnięte i aktywne.

Pracownicy niepedagogiczni uważają, że bezpieczeństwo dzieciom zapewnia się również poprzez:

- opracowanie i stosowanie procedur postępowania w sytuacjach trudnych, np. w przypadku ujawnienia choroby zakaźnej lub zaistnienia wypadku,
- zapewnienie dzieciom chorym odpowiedniej diety, np. przygotowywanie dla dzieci z alergią posiłków niezawierających alergenów,
- używaniem do sprzątnięcia odpowiedniego bezpiecznego sprzętu,
- zwracanie dzieciom uwagi, by poprawnie posługiwały się łyżką i widelcem i odpowiednio siedziały,
- zwracanie uwagi by posiłki miały odpowiednią temperaturę.

Podczas obserwacji placówki zauważono, że poza wymienionymi powyżej działaniami i czynnikami zapewniającymi bezpieczeństwo dzieci, przedszkole zapewnia wychowankom bezpieczeństwo, także poprzez:

- dostosowanie wysokości krzesełek, stolików i innych mebli do wzrostu dzieci,
- odpowiednie oświetlenie i umieszczenie poza zasięgiem dzieci gniazd wtykowych oraz zabezpieczenie instalacji elektrycznej,
- odpowiednie wyposażenie toalet i szatni,
- dobry stan techniczny urządzeń na placu zabaw oraz całkowite ogrodzenie terenu przedszkola.

W opinii przedstawicieli samorządu i partnerów dzieci w przedszkolu czują się bezpiecznie i dobrze, bo obowiązują tu jasne zasady zachowania zapisane w kontraktach grup oraz procedurach postępowania i konsekwentne ich przestrzeganie. Partnerzy podkreślają, że w przedszkolu realizowane są programy dotyczące bezpieczeństwa, np. z zakresu zachowania na drodze, prozdrowotne i udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

W przedszkolu prowadzona jest diagnoza zachowań dzieci, świadczą o tym wyniki ankiety dla rodziców, bo prawie wszyscy [40/41] twierdzą, że pracownicy przedszkola zwracają należytą uwagę na zachowania dzieci. Według nauczycielek i dyrektora przedszkole w sposób ciągły i systematyczny prowadzi diagnozę zachowań wszystkich dzieci, m.in. poprzez:

- analizę realizacji programu wychowawczego i programu profilaktycznego przedszkola, m.in. poprzez ewaluację podejmowanych działań i ich efektów [9],
- analizowanie zachowań dzieci podczas indywidualnych kontaktów nauczyciela z rodzicami (wymiana wzajemnych uwag, doświadczeń i ustalanie wspólnego kierunku pracy z dzieckiem) [9],
- dokonywanie wstępnej, śródrocznej i końcowej analizy zachowań dzieci na podstawie systematycznych obserwacji oraz dokonywanie diagnozy, m.in. przy pomocy tablicy „Jacy jesteśmy”[8],
- analizowanie efektów funkcjonowania zespołu ds. pomocy psychologiczno – pedagogicznej, który monitoruje zachowania dzieci i poszukuje odpowiednich metod pracy [7] oraz zespołu ds. problemowych, którego członkowie analizują konkretne zachowania dzieci,
- analizowanie dwa razy w roku przez radę pedagogiczną sprawozdań składanych przez wychowawców nt. zachowań dzieci w grupie [7],
- wykorzystanie narzędzi ewaluacji przeprowadzonej w roku szkolnym 2011/2012 w zakresie „Właściwe – pożądanе zachowania wychowanków” [5],
- sporządzanie i analizowanie arkusza obserwacji dziecka [5].

W trakcie wywiadu nauczyciele uzupełniają, że diagnozę zachowań dzieci prowadzi się również poprzez sporządzanie arkuszy diagnostycznych Ośrodka Diagnostyki Edukacyjnej dla dzieci 5 i 6 – letnich oraz sporządzanie arkuszy informacyjnych o gotowości dziecka 5 i 6 – letniego do podjęcia nauki w szkole.

Dyrektor uzupełnia, że diagnozę zachowań wychowanków prowadzi się ponadto na podstawie:

- analizy przestrzegania przez dzieci ustalanych wspólnie kontraktów grupowych,

- analizy opracowanego przez zespół nauczycieli „Systemu wzmacniania zachowań pożądanых i eliminowania zachowań niepożądanych u dzieci w wieku przedszkolnym” zawierającego przykłady zachowań pożądanых w zakresie takich wartości jak: kultura bycia, współdziałanie w grupie rówieśniczej, bezpieczeństwo, zdrowie wraz z ich wzmocnieniami oraz przykłady zachowań niepożądanych wraz ze sposobami ich eliminowania.

W przedszkolu podejmuje się działania wychowawcze mające na celu zmniejszanie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanых zachowań.

W zgodnej opinii rodziców, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych i dyrektora, w przedszkolu pożądane zachowania dzieci wzmacniane są m.in. poprzez:

- realizację przedszkolnego systemu zachowań pożądanых i eliminowanie zachowań niepożądanych dzieci,
- stosowanie systemu nagród (pochwała słowna w obecności innych dzieci, rodziców lub innych członków rodziny, stawianie za wzór, obdarzenie uwagą, nagradzanie uznaniem np. uśmiechem, poklepaniem po ramieniu, miłym słowem, obdarzenie dziecka dodatkowym przywilejem, np. zabawą ulubioną zabawką, przyznanie nagrody rzeczowej, przydział znaczka za poprawne zachowanie, przyznanie odznaki „Grzecznego przedszkolaka”),
- mobilizowanie dzieci do przestrzegania kontraktów grupowych,
- wypracowanie z rodzicami sposobów nagradzania dzieci za zdobycie tzw. „nagrody miesiąca”, przy czym rodzice podkreślają, że zalecaną przez nauczycielki nagrodą, powinien być czas atrakcyjnie spędzony rodzica z dzieckiem,

Rodzice dodają, że:

- pożądane postawy dzieci są wzmacniane poprzez osobisty przykład zachowań nauczycielek, np. w przedszkolu obowiązuje mówienie z umiarkowanym natężeniem głosu, na co dzieci reagują uważnym słuchaniem i nie przekrzykiwaniem się,
- prawidłowe zachowania dzieci są kształtowane już podczas okresu adaptacyjnego, gdy rodzice mogą z dzieckiem uczestniczyć w zajęciach,
- wszyscy pracownicy przedszkola konsekwentnie używają form grzecznościowych.

Nauczyciele i dyrektor uzupełniają, że wzmacniają pożądane zachowania dzieci poprzez porównywanie ich postaw i zachowań z postawami bohaterów literackich, filmowych, czy komiksowych. Wszyscy respondenci zwracają uwagę na prowadzone w przedszkolu przez wolontariuszy Stowarzyszenia Joannici Dzieło Pomocy Oddział w Słupsku zajęcia z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, jako na zajęcia w sposób niezwykle skutecznie kształtujące postawy i zachowania pożądane i jednocześnie eliminujące niepożądane.

W opinii nauczycieli, pracowników niepedagogicznych i dyrektora przedszkole w celu eliminowania niepożądanych zachowań dzieci prowadzi m.in. następujące działania polegające na:

- realizacji programu wychowawczego, który określa standardy osiągnięć wychowawczych dzieci w zakresie takich wartości jak: kultura bycia, współdziałanie w grupie rówieśniczej, bezpieczeństwo, zdrowie, rodzina i kraj; określa on także prawa i obowiązki wszystkich podmiotów i programu profilaktycznego przedszkola, którego treści zawierają się w programie edukacji zdrowotnej, programie adaptacyjnym oraz programie wspierania rodziny.
- organizacji pracy zespołu do spraw pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- wspólnym z rodzicami analizowaniu zachowań dzieci,
- realizacji programu adaptacyjnego,
- zawieraniu i stosowaniu kontraktów grupowych,
- prowadzeniu w każdej grupie wiekowej zestawienia „Jacy Jesteśmy”, w którym dziecko zachowujące się niewłaściwie nie otrzymuje „uśmiechniętej buźki”,
- zachęcaniu rodziców do stosowania w domu „rodzinnych kontraktów” obejmujących wszystkich członków rodziny,
- wykorzystywaniu postaci literackich, bajek terapeutycznych oraz zabaw tematycznych z przesłaniem przeciw agresji,
- organizacji spotkań z przedstawicielami policji, straży pożarnej, straży miejskiej,
- organizację zajęć z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej,
- wdrażaniu systemu wzmacniania zachowań pożądanых i eliminowania zachowań niepożądanych, zgodnie, z którym nauczyciele konsekwentnie stosują:
 - a) dokonywanie zadośćuczynienia pokrzywdzonemu wyrządzonej krzywdy,
 - b) czasowe pozbawienie dodatkowego przywileju, pozbawienie możliwości zabawy ulubioną zabawką, chwilowe odsunięcie od zabawy,
 - c) okazanie niezadowolonia,
 - d) skierowanie na „krzeselko do myślenia”.

O podejmowaniu i realizacji działań wychowawczych mających na celu zmniejszanie zagrożeń oraz wzmacnianie

zachowań pożądaných świadczą wyniki wszystkich obserwacji zajęć, podczas których stwierdzono, że nauczycielki swoim zachowaniem kształtują pożądanę społecznie postawę, dbają o bezpieczeństwo fizyczne, psychiczne i emocjonalne dzieci oraz stosują różnorodne sposoby pozytywnego wzmocnienia postaw pożądaných i zapobiegania postawom niepożądanym.

Nauczyciele w wywiadzie informują, że w przedszkolu nie zanotowano do tej pory zachowań wychowanków zagrażających bezpieczeństwu innych dzieci, ale w ramach działań profilaktycznych nauczyciele:

- wykorzystują zabawy przeciwko agresji (np. na podstawie Rosemarie Portman),
- w kontaktach z dziećmi zawsze odwołują się do obowiązujących w przedszkolu kodeksów zachowań,
- planują i realizują zajęcia dotyczące praw i obowiązków dzieci, np. ostatnio 20 listopada realizowano zajęcia o tematyce związanej z obchodami „Dnia Praw Dziecka”,
- zapraszają na zajęcia specjalistów z policji, straży pożarnej, straży miejskiej oraz służby zdrowia,
- współpracują z Joannitami.

Nauczyciele dodają, że dziecko zagrażające innym zostałoby objęte pomocą psychologiczną – pedagogiczną oraz wsparciem specjalistów z poradni psychologicznej – pedagogicznej. W przedszkolu opracowano procedury postępowania w przypadku zaistnienia zachowań dzieci zagrażających bezpieczeństwu. Jeżeli podjęte działania w przedszkolu nie przynoszą efektów, dyrektor powinien skontaktować się z Sądem Rodzinnym, Dzielnicowym, Opieką Społeczną w celu wsparcia lub doprowadzić do wszczęcia procedury „Niebieska Karta”.

Z obserwacji przedszkola wynika, że

- poziom zabezpieczeń przed czynnikami zewnętrznymi jest odpowiedni,
- rozległy plac przedszkolny podzielono na sektory przypisane poszczególnym grupom wiekowym, co sprzyja utrzymaniu porządku i dyscypliny podczas zabaw,
- dzieci cały czas są pod opieką i kontrolą nauczycieli oraz pracowników niepedagogicznych,
- wychowankowie wiedzą, jakich zasad należy przestrzegać podczas pobytu w przedszkolu,
- w przypadku zaistnienia potencjalnie niepożądaných zachowań nauczyciele rozmawiają z dzieckiem na temat zachowania, odwołują się do ustalonych zasad, pozwalają dziecku na wyjaśnienie jego postawy oraz naprowadzają go na możliwości rozwiązania i pozwalają dzieciom na samodzielne rozstrzygnięcie sporu.

Podczas wszystkich obserwacji zajęć oraz przedszkola nie zauważono zachowań agresywnych dzieci oraz przypadków znieczepienia lub agresywnej postawy nauczycieli i pracowników przedszkola wobec wychowanków.

Dzieci wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje, gdyż w trakcie wywiadu podały, że w przedszkolu należy zachowywać się kulturalnie i grzecznie, czyli:

- „nie wolno obrzydzać jedzenia, specjalnie bekać” i mówić z pełną buzią,
- trzeba jeść łyżką lub widelcem,
- podczas zajęć należy słuchać pani, nie wolno przerywać i należy czekać na swoją kolej,
- trzeba dbać o bezpieczeństwo w czasie zabaw, nie wolno nikogo potrącać, szczypać lub popychać, sprawiać innym przykrości ani wyrządzać krzywdy,
- na zajęciach należy słuchać poleceń dorosłych.

Dzieci podkreślają, że pani mówi o zasadach, których należy przestrzegać oraz wymieniają magiczne słowa, które często stosują: „proszę, dziękuję, przepraszam, dzień dobry”. Według wychowanków grzeczne dzieci otrzymują wesołe buźki, a za komplet znaczków dostają od rodziców nagrodę miesiąca.

Podczas wszystkich obserwowanych zajęć oraz przedszkola nie zauważono dzieci zachowujących się w sposób odbiegający od norm. Każde zachowanie potencjalnie niezgodne z przyjętymi normami spotyka się z reakcją nauczycieli lub pracowników niepedagogicznych, którzy rozmawiają z dziećmi i wyjaśniają zaistniałą sytuację.

Wszyscy ankietowani rodzice uważają, że dzieci są jasno informowane, jakich zasad postępowania należy przestrzegać, natomiast wszyscy ankietowani nauczyciele sądzą, że dzieci znają zasady, których się od nich oczekuje.

W przedszkolu analizuje się i ocenia podejmowane działania wychowawcze.

Wszyscy nauczyciele i dyrektor informują, że działania wychowawcze podejmowane przez przedszkole są poddawane analizie i ocenie. Analiza efektów działań wychowawczych prowadzona jest poprzez systematyczną obserwację dzieci, rozmowy i dyskusje między nauczycielami oraz w zespole, np. do spraw problemowych, analizę zapisów na tablicy „Jacy Jesteśmy”, opracowywanie sprawozdań z podejmowanych działań z zakresu realizacji programów, m.in. wychowawczego i profilaktycznego oraz dokonywanie samooceny własnej pracy w arkuszach autoanalizy pracy nauczyciela. Nauczyciele informują ponadto, że przeprowadzana jest ewaluacja programu własnego „System zachowań pożądaných i eliminowanie zachowań niepożądaných dzieci”.

Według nauczycieli oceny podejmowanych działań dokonują poprzez:

- sporządzanie podsumowań w arkuszach samooceny pracy wychowawczo – dydaktycznej nauczyciela

za dany semestr lub rok szkolny [9],

- pozyskiwanie informacji od rodziców, specjalistów z poradni psychologiczno – pedagogicznej lub pracowników przedszkola, w tym niepedagogicznych nt. zmiany zachowań dzieci [9],
- analizę zapisów efektów pracy wychowawczo – dydaktycznej w arkuszach obserwacji dziecka [5].

Wszyscy nauczyciele podczas ankietowania i dyrektor deklarują, że ocena efektów pracy wychowawczej dokonywana jest zespołowo przez radę pedagogiczną.

Z analizy dokumentacji ewaluacji wewnętrznej i wypowiedzi dyrektora wynika, że sformułowano następujące wnioski i rekomendacje:

Wnioski:

1. W przedszkolu, we właściwy sposób upowszechnia się pożądane zachowania wśród dzieci i rodziców poprzez stosowanie różnorodnych form pracy z dzieckiem i form współpracy z rodzicami.
2. Wiedza dzieci i rodziców na temat zachowań pożądanych i niepożądanych jest dość wysoka dzięki trafnie podejmowanym działaniom przedszkola.
3. W przedszkolu widoczne są efekty przestrzegania norm społecznych przez dzieci. zakres ich zwiększył się poprzez wprowadzenie i w miarę konsekwentne respektowanie treści zawartych w systemie wzmacniania zachowań pożądanych i eliminowania zachowań niepożądanych.

Rekomendacje:

1. Należy nadal upowszechniać właściwe – pożądane zachowania wśród dzieci w przedszkolu.
2. Wzmocnić upowszechnianie norm społecznych wśród rodziców, aby dotrzeć do tych, których wiedza na ten temat jest niedostateczna.
3. Należy zaangażować rodziców w nowym roku szkolnym do aktywnej współpracy we wdrażaniu systemu wzmacniania zachowań pożądanych i eliminowania zachowań niepożądanych również w domu.
4. Wszyscy powinni tzn. nauczyciele i rodzice być bardziej skuteczni i konsekwentni w podejmowanych działaniach przy respektowaniu norm społecznych.

Działania mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanych zachowań są w razie potrzeby modyfikowane.

Zdaniem nauczycieli i dyrektora w wyniku przeprowadzonej ewaluacji wewnętrznej zmodyfikowany został program wychowawczy przedszkola w zakresie dostosowania jego zapisów do obowiązującej podstawy programowej oraz upowszechniania wiedzy dzieci i rodziców na temat pożądanych i niepożądanych zachowań dzieci w przedszkolu. Według respondentów program wychowawczy został wzbogacony o przedszkolny „System wzmacniania zachowań pożądanych i eliminowania zachowań niepożądanych u dzieci.” Wsparciem działań wychowawczych jest realizacja w bieżącym roku szkolnym opracowanego w przedszkolu programu pracy wychowawczo – dydaktycznej „Wartości oraz dobre maniere podstawą zgodnego współżycia dzieci w wieku przedszkolnym”.

Nauczyciele oraz przedstawiciele samorządu i partnerów przedszkola informują, że zmodyfikowano system monitorowania zachowania dzieci „Jacy jesteśmy”. W opinii przedstawicieli partnerów przedszkola i samorządu nauczyciele skutecznie stosują system wzmacniania i przeciwdziałania niepożądanym zachowaniom. Podkreślają, że jasne zasady zachowania zapisane w kontraktach grup oraz procedurach postępowania i konsekwentne ich przestrzeganie zapewniają wysokie efekty pracy wychowawczej. Nauczyciele rozmawiają z rodzicami na temat zachowania dzieci, prowadzą zajęcia socjoterapeutyczne, a na stronach internetowych przedszkola można poznać zabawy z dziećmi rozładowujące agresję. W zgodnej opinii respondentów rodzice są włączani w ocenianie zachowania dzieci m.in. poprzez fundowanie nagrody miesiąca, a realizacja programów prozdrowotnych i profilaktycznych wpływa pozytywnie na kształtowanie pożądanych zachowań dzieci.

Powyższe argumenty świadczą o wysokim poziomie spełnienia wymagania.

Poziom spełnienia wymagania: B

Wymaganie: *Funkcjonuje współpraca w zespołach*

Komentarz:

Dyrektor i nauczyciele z dużym zaangażowaniem i odpowiedzialnością planują, realizują i modyfikują działania wychowawcze, dydaktyczne i opiekuńcze. Praca w licznych, o jasno sprecyzowanych zadaniach, zespołach zapewnia jakościowy rozwój przedszkola, szczególnie w zakresie wdrażania innowacyjnych rozwiązań. Dążąc do coraz lepszych wyników pracy, ustawicznie doskonali swój warsztat pracy. Dyrektor skutecznie motywuje nauczycieli do rozwijania kreatywności, analizowania efektów pracy i doskonalenia sposobów osiągnięcia celów poprzez podejmowanie nowatorskich przedsięwzięć.

W ocenie ankietowanych nauczycieli (9) i dyrektora, wszyscy wywiązują się z podjętych zobowiązań i czują się odpowiedzialni za pracę przedszkola jako całości. Nauczyciele wskazują, że dyrektor zachęca ich do współpracy z innymi pracownikami w rozwiązywaniu problemów przedszkola. W opinii respondentów **w przedszkolu działa optymalna liczba zespołów**. Nauczyciele podają w ankiecie (9), że są zaangażowani w pracę zespołów:

- programowego, pracującego nad treściami nauczania,
- metodycznego, rozwijającego metody pracy z uczniem,
- wychowawczego i profilaktycznego,
- zarządzania przedszkolem w zakresie planowania i organizacji działalności przedszkola,
- współpracy ze środowiskiem lokalnym,
- doskonalenia zawodowego nauczycieli,

a także:

- do spraw ewaluacji wewnętrznej, pomocy psychologiczno – pedagogicznej, spraw problemowych, zespół redakcyjny gazetki „Promyczkowe wieści, pedagogizacji rodziców, promocji przedszkola, strony internetowej, opracowania folderów i broszurek, współpracy ze Stowarzyszeniem Joannicy Dzieło Pomocy, koordynującego dekorację i wystrój przedszkola, prowadzącego kronikę i systematyzującego artykuły prasowe o przedszkolu, do spraw organizacji imprez i uroczystości przedszkolnych oraz zespołów doraźnych zgodnie z zapotrzebowaniem. Dyrektor uważa, że nauczyciele angażują się w wysokim stopniu w pracę zespołów funkcjonujących w przedszkolu.

Rada pedagogiczna w ramach pracy zespołów zadaniowych analizuje efekty podejmowanych działań, a wnioski do dalszej pracy są formułowane na podstawie wyników monitorowania efektów. Zdaniem dyrektora i wszystkich ankietowanych nauczycieli, praca zespołów jest oceniana w procesie bieżącego zarządzania placówką oraz w ramach wewnętrznego nadzoru przez radę pedagogiczną i członków zespołu poprzez:

- rozmowy, dyskusje w zespołach,
- sprawozdania z realizacji pracy zespołów po pierwszym i drugim półroczu,
- opracowanie podsumowań w arkuszach autoanalizy pracy nauczyciela.

Działania dyrektora przyczyniają się do rozwijania kreatywności nauczycieli. Wszyscy ankietowani nauczyciele (9) i dyrektor stwierdzają, że w celu inspirowania nauczycieli do kreatywnych działań, dyrektor proponuje sposoby innowacyjnego doskonalenia warsztatu, metod i form pracy. Skutecznie zachęca do udziału w programach, projektach edukacyjnych, np.:

- programie edukacji antynikotynowej „Czyste powietrze wokół nas”,
- ogólnopolskiej kampanii „Cała Polska czyta dzieciom”,
- w projekcie realizowanym przez Akademię Pomorską w Słupsku „Praktyka bez wad - nowa jakość w kształceniu nauczycieli” zmieniającego sposób kształcenia i przygotowania studentów do zawodu nauczyciela, w tym prowadzenie praktyk pedagogicznych,
- kampaniach edukacyjnych promujących zdrowy styl życia „Misja Velvetki”, „Akademia Aquafresh”, „Mamo, tato wolę wodę”
- przystąpieniu w tym roku do Projektu KIK 34 „Zapobieganie nadwadze i otyłości oraz chorobom przewlekłym poprzez edukację społeczeństwa w zakresie żywienia i aktywności fizycznej”, realizowanego w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu

Ponadto nauczyciele wskazują własne innowacje pedagogiczne, podjęte w wyniku inspiracji dyrektora:

- „Język obcy w przedszkolu – elementy języka niemieckiego, zabawy słowem”,

- „Mały ratownik w przedszkolu”,
- „Mój mały świat – Słupsk i okolice”,
- „Rozwijanie kompetencji dziecka sześciolatniego do poznawania świata przyrody w oparciu o tekst literacki”,
- „W zespole jest nam różnie – zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci w wieku przedszkolnym 3-6 - letnich”,
- „Zabawa w teatr”,

Nauczyciele podkreślają, że dyrektor zachęca ich do poszukiwania aktywnych form współpracy z rodzicami np. poprzez pikniki, festyny, spotkania integracyjne, udział w rajdach oraz ze środowiskiem lokalnym w zależności od realizowanej tematyki np. z biblioteką, Teatrem Lalki Tęcza w Słupsku, policją, strażą pożarną, służbą zdrowia, Centrum Edukacji Ekologicznej, miejskimi przedszkolami, domem kultury, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Słupsku. Wspiera kreatywne działania poprzez prenumerowanie czasopism np. „Wychowanie w Przedszkolu”, „Doradca Nauczyciela Przedszkola”, zakup fachowej literatury np. „Wspomaganie rozwoju umysłowego czterolatków i pięcioletków”, „Wspomaganie rozwoju umysłowego trzylatków i dzieci starszych wolniej rozwijających się”, „Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla dzieci, które rozpoczną naukę w szkole”, „ 5 największych problemów u dzieci - poradnik dla nauczycieli, wychowawców i rodziców”; zakup potrzebnych materiałów i nowatorskich pomocy do realizacji zajęć, materiałów biurowych oraz pomocy dydaktycznych, w tym do terapii pedagogicznej i pracy logopedycznej. Motywuje do podejmowania nowych wyzwań, doskonalenia i zdobywania kwalifikacji poprzez organizowanie licznych wewnętrznych i zewnętrznych form kształcenia. Ponadto stwarza przyjazną twórczą atmosferę, stosuje pochwały i podziękowania za zaangażowanie w przygotowanie imprez i uroczystości na forum rady pedagogicznej i podczas zebrań z rodzicami. Przyznaje nagrody dyrektora i typuje do Nagrody Prezydenta Słupska lub Pomorskiego Kuratora Oświaty, czy Nauczyciela Roku.

Nauczyciele zaznaczają, że ważne w tym zakresie jest aktywne uczestnictwo dyrektora w innowacyjnych przedsięwzięciach.

Dyrektor wskazuje w ankiecie kolejne przykłady kreatywnych działań nauczycieli:

- prowadzenie zajęć według własnego pomysłu w czasie wydłużonych godzin pracy przedszkola: plastycznych i teatralnych w ramach realizacji projektu unijnego „Dłużej-Lepiej-Więcej” podczas dwóch edycji,
- innowacyjność nauczycieli w organizowaniu i prowadzeniu praktyk pedagogicznych w ramach projektu Akademii Pomorskiej „Praktyka bez wad - nowa jakość w kształceniu nauczycieli”,
- w realizacji programu adaptacyjnego,
- pomysłowość w realizacji zajęć dodatkowych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej: terapii pedagogicznej, psychoprofilaktyki, logopedii, warsztatów plastycznych,
- kreatywność w organizacji imprez i uroczystości przedszkolnych m.in. Pasowania na Przedszkolaka, Dnia Edukacji Narodowej, spotkań wigilijnych, Dnia Babci i Dziadka, Dnia Rodziców, Dnia Dziecka z tygodniowymi atrakcjami, zakończenia roku szkolnego, Grzecznego Przedszkolaka oraz różnych balów dla dzieci,
- podejmowanie niestandardowych działań charytatywnych na rzecz osób i istot potrzebujących,
- aktywna współpraca ze środowiskiem lokalnym w celu bezpośredniego poznawania rzeczywistości i uatrakcyjniania podejmowanych działań edukacyjnych,
- pomysłowość i uzdolnienia plastyczne w przygotowywaniu dekoracji przedszkola z okazji różnych uroczystości,
- korzystanie z atrakcyjnych pomocy dydaktycznych, w tym rekwizytów teatralnych i innych w realizacji zamierzonych celów, w tym samodzielne szycie i wykonywanie strojów dla dzieci,
- przygotowywanie wychowanków do udziału w konkursach, przeglądach, festiwalach;
- organizacja zajęć koleżeńskich dla całego zespołu lub rodziców,
- prowadzenie tablicy informacyjnej dla rodziców „Mały poradnik dla rodziców”, redagowanie gazetki przedszkolnej – kwartalnika „Promyczkowe wieści” oraz strony internetowej.

W opinii nauczycieli dyrektor akceptuje spontaniczną aktywność pracowników.

Nauczyciele uczestniczą w formach doskonalenia zawodowego dotyczących metod i form współpracy.

Wraz z dyrektorem podają w wywiadzie, że tematyka szkoleń zewnętrznych i wewnętrznych, w których uczestniczyli jest różnorodna i obejmuje również zagadnienia dotyczące metod i form współpracy. Wymieniają szkolenia:

- prowadzone przez dyrektora podczas zespołów samokształceniowych w zakresie nadzoru pedagogicznego zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 07.11.2009, w tym - analiza poszczególnych wymagań np. „Funkcjonuje praca w zespołach”,
- warsztaty rady pedagogicznej dotyczące ewaluacji i pomocy psychologiczno-pedagogicznej ze szczególnym nastawieniem na działania zespołowe,
- z zakresu komunikacji interpersonalnej prowadzone przez psychologa z Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Słupsku,
- „Eliminowanie zachowań niepożądanych wśród dzieci przedszkolnych” prowadzone przez pedagoga

z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Słupsku z podkreśleniem znaczenia współpracy zespołowej w zakresie stosowanych metod wychowawczych i konsekwencji,

- „Ewaluacja” zorganizowane przez Miejski Ośrodek Doradztwa Metodycznego w Słupsku z zakresu ewaluacji wewnętrznej, planowanie ewaluacji i podejmowanie działań w pracy zespołowej,
- „Praca z uczniem posiadającym opinię lub orzeczenie wydane przez poradnię”, wskazania do pracy zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej prowadzone przez Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną w Słupsku,
- dla nauczycieli przygotowujących się do prowadzenia praktyk pedagogicznych w ramach realizacji projektu unijnego Akademii Pomorskiej „Praktyka bez wad – nowa jakość w kształceniu nauczycieli”,
- „Praca w zespołach” prowadzone przez psychologa z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Słupsku w zakresie tematyki: "pojęcia, struktura cechy, role, etapy formowania się zespołu oraz komunikacja i asertywność w zespole".

Dyrektor i nauczyciele stwierdzają, że uczestnictwo w tych szkoleniach jest zdecydowanie przydatne w pracy.

Powyższe argumenty świadczą o bardzo wysokim poziomie spełnienia wymagania.

Poziom spełnienia wymagania: A

Wymaganie: *Sprawowany jest wewnętrzny nadzór pedagogiczny*

Komentarz:

Nauczyciele są zaangażowani w ewaluację wewnętrzną podejmowaną zespołowo. Wnioski wynikające z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego, wykorzystywane do planowania i systematycznego doskonalenia pracy, przekładają się na uatrakcyjnienie oferty przedszkola oraz umożliwiają pełniejszy rozwój wychowanka.

Nauczyciele uczestniczą w ewaluacji wewnętrznej i w pełni angażują się w realizację zaplanowanych działań oraz czują się odpowiedzialni za efekty własnej pracy i powołanych zespołów, o czym świadczą informacje wszystkich respondentów (dyrektora i nauczycieli w wywiadzie i ankietach), a także zapisy w dokumentacji przedszkola. W celu zaangażowania nauczycieli do prowadzenia ewaluacji wewnętrznej, dyrektor w wywiadzie wskazuje działania:

- zapoznanie nauczycieli z rozporządzeniem MEN z dnia 7 października 2009 roku w sprawie nadzoru pedagogicznego oraz wyjaśnienia, co składa się na nadzór pedagogiczny dyrektora i jaki jest udział nauczycieli, ponadto zostały dokładnie przeanalizowane wymagania zawarte w załączniku,
- zdobywanie i przekazywanie radzie pedagogicznej wiedzy i umiejętności z zakresu ewaluacji poprzez udział w szkoleniach oraz studiach podyplomowych „Ewaluacja w edukacji”,
- skierowanie nauczycieli na szkolenie „Ewaluacja” organizowane przez Miejski Ośrodek Doradztwa Metodycznego w Słupsku,
- uświadamianie nauczycielom istoty ewaluacji wewnętrznej oraz kształtowanie pozytywnego podejścia do jej procesu,
- powołanie zespołu ds. ewaluacji wewnętrznej,
- uczestnictwo i pełne zaangażowanie dyrektora w procesie ewaluacji wewnętrznej m.in. poprzez wspieranie, pomoc, doradztwo, propozycje, np. podczas tworzenia narzędzi badawczych.

W opinii nauczycieli w wywiadzie, najważniejszymi powodami, dla których angażują się w prowadzenie ewaluacji wewnętrznej są:

- zaspokajane potrzeb i jak najlepsze wspieranie rozwoju dziecka w zakresie wszystkich aktywności, by przygotować je do podjęcia nauki w szkole,
- pozyskanie informacji, które z obszarów pracy przedszkola należy doskonalić,
- uzyskanie pewności, że podejmowane działania są efektywne.

Nauczyciele podkreślają, że do udziału w ewaluacji zachęcił ich dyrektor. Wskazują, że działania w tym zakresie stanowią podstawę samorozwoju poprzez systematyczne poprawianie pracy własnej.

Dyrektor i nauczyciele uważają, że zmiany wprowadzone w przedszkolu na skutek pełnionego nadzoru pedagogicznego mają zdecydowanie korzystny wpływ na funkcjonowanie przedszkola. W ich ocenie, podejmują te działania, kierując się panującym w przedszkolu zwyczajem.

Nauczyciele wskazują w ankiecie (9), że **ewaluacja wewnętrzna prowadzona jest w zespołach**, które zajmują się określeniem zakresu, celów i planu, konstruowaniem narzędzi badawczych (ankiet, kwestionariuszy wywiadów, analizy dokumentów), opracowaniem pozyskanych danych i wniosków w raporcie oraz rekomendacji.

Zdaniem wszystkich nauczycieli i dyrektora w ankietach i wywiadzie, **wnioski z nadzoru pedagogicznego, uwzględniane w planowaniu i wdrażaniu działań przedszkola, powodują korzystne zmiany w funkcjonowaniu przedszkola i przyczyniają się do jego rozwoju**. W wyniku ewaluacji wewnętrznej prowadzonej w ostatnim i bieżącym roku szkolnym, której przedmiotem były „Właściwe - pożądane zachowania wychowanków”, dyrektor i nauczyciele uważają, że wdrożono istotne zmiany:

- opracowanie systemu wzmacniania zachowań pożądanych i eliminowania zachowań niepożądanych, który usystematyzował pracę nauczycieli oraz ujedynolili sposoby postępowania wychowawczego,
- włączenie rodziców w system wzmacniania oczekiwanych zachowań i eliminowania niezgodnych z normami poprzez zapoznanie ich z wynikami ewaluacji wewnętrznej i planowanymi działaniami przedszkola we współpracy z rodzicami oraz pozyskanie ich akceptacji i deklaracji współpracy poprzez stosowanie wypracowanych zasad także w domu,
- upowszechnienie zasad wdrażanego systemu w broszurkach, gazetce "Promyczkowe wieści", w kąciку rodzica itp. zachęcających do włączenia się w realizację proponowanych, wspólnych przedsięwzięć wychowawczych,
- zorganizowanie spotkania dla rodziców z psychologiem na temat „Typy więzi rodzicielskich i ich wpływ na rozwój emocjonalny dzieci” oraz motywowanie i uwrażliwianie rodziców do stawiania wymagań dzieciom również w domu oraz konsekwentnego respektowania norm społecznych dla rozwoju dziecka,
- sprawne funkcjonowanie zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej i prowadzenie zajęć z terapii, psychoprophylaktyki, warsztatów plastycznych, a od tego roku wprowadzenie zajęć logopedycznych po uzyskaniu specjalisty z tego zakresu,
- sprawniejsze funkcjonowanie zespołu ds. ewaluacji, będące wynikiem szkoleń nauczycieli,
- zwiększona aktywność nauczycieli w prowadzeniu praktyk pedagogicznych dla studentów w ramach projektu unijnego Akademii Pomorskiej w Słupsku, umożliwiającego studentom poznanie różnych metod pracy z dzieckiem, a nauczycielom uzyskanie wsparcia metodycznego w tym zakresie oraz certyfikatu opiekuna praktyk pedagogicznych.

W opinii wszystkich ankietowanych nauczycieli (9) i dyrektora, **zmiany wprowadzane na podstawie wniosków z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego przyczyniają się do rozwoju przedszkola**. Nauczyciele wskazują, że wprowadzone działania doskonalące wpływają przede wszystkim na rozwój umiejętności dziecka oraz wzmacniają relacje między dzieckiem i nauczycielami, dzieckiem i rodzicem, rodzicem i przedszkolem. Nauczyciele podkreślają, że budując więzi między dzieckiem a rodzicem, skupiają uwagę rodziców na dziecku i zaspokajaniu jego potrzeb, natomiast rodzice mają świadomość, że przedszkole wspiera dzieci w ich prawidłowym rozwoju, również w trudnych sytuacjach, gdy mogą liczyć na pomoc specjalistów. Coraz bogatsza i atrakcyjniejsza oferta sprawia, że przedszkole jest bardzo wysoko oceniane i pozytywnie postrzegane w środowisku. W opinii dyrektora i nauczycieli, efektywna praca zespołowa w zakresie ewaluacji wewnętrznej oraz wdrażanie trafnych wniosków przyczyniają się do prawidłowego rozwoju wychowanka i doskonalenia pracy przedszkola.

Powyższe argumenty świadczą o wysokim poziomie spełnienia wymagania.

Poziom spełnienia wymagania: B

Warunki lokalowe i wyposażenie zapewniają realizowanie przyjętych w przedszkolu programów wychowania przedszkolnego. Wdrażany systematycznie plan działań w zakresie doposażenia przedszkola w niezbędny sprzęt i pomoce oraz systematyczne podnoszenie standardu budynku przedszkola określony jest przez cele strategiczne w koncepcji przedszkola „Zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych i wyposażenia przedszkola niezbędnych do realizacji podejmowanych działań”. W zakresie wzbogacania warunków lokalowych i pomocy dydaktycznych przedszkole korzysta ze wsparcia samorządu, rodziców i partnerów oraz pozyskuje środki poprzez realizację projektów unijnych.

Warunki lokalowe przedszkola są wystarczające do realizowania przyjętych w przedszkolu programów nauczania. W opinii dyrektora, wszystkich ankietowanych nauczycieli (9) i kilku rodziców (3/41) w warunkach lokalowych występują nieliczne braki. Zdaniem zdecydowanej większości rodziców warunki lokalowe są odpowiednie (22/41) albo bardzo dobre (16/41). Nauczyciele i dyrektor wskazują, że w przedszkolu nie ma sali gimnastycznej, gdyż w wyniku reorganizacji zaadaptowano salę gimnastyczną na pomieszczenie do prowadzenia zajęć dla dodatkowej grupy dzieci.

W przedszkolu znajduje się wyposażenie wystarczające do realizowania podstawy programowej i przyjętych programów nauczania. Dyrektor, ankietowani nauczyciele (9/9), rodzice (40/41) oraz wyniki obserwacji zajęć wskazują, że w przedszkolu znajduje się wyposażenie w pomoce dydaktyczne i przybory do zabawy wystarczające do realizowania podstawy programowej i przyjętych programów nauczania. Wyniki obserwacji przedszkola i zajęć wykazują, że sale są wystarczającej wielkości do prowadzenia zajęć ruchowych i stolikowych. Są przestronne, czyste i kolorowe, z dużymi oknami, dobrze oświetlone. Posiadają wydzielone części do pracy i odpoczynku. Wyposażone są m.in. w mebelki dostosowane do wzrostu dzieci, nowe estetyczne dywany, materiały do zajęć dydaktycznych, plastycznych, muzycznych, ruchowych, zabawki z atestem oraz kąciki komputerowe. Podłoga w holu na schodach wyłożona jest antypoślizgową wykładziną. W łazience toalety i umywalki dostosowane są do wieku i wzrostu dzieci. Każde dziecko posiada własną szafkę na kubeczki i wieszak na ręcznik. W szatni znajdują się nowe, bezpieczne, bez ostrych krawędzi szafki, ustawione tak, by boksami oddzielały miejsca pobytu dzieci z różnych grup wiekowych. Na korytarzu zamontowano zabezpieczenie schodów bramką i kratką nad schodami oraz poręczy przed zjeżdżaniem. Wychodzenie na dwór uniemożliwia blokada drzwi wejściowych. Duży, bardzo ładnie zagospodarowany plac zabaw jest bezpieczny i ogrodzony, a stan techniczny urządzeń - dobry. Każda grupa wiekowa ma wyznaczony teren na placu, który jest przedzielony żywoptem. Urządzenia do zabaw ruchowych są zamontowane na stałe lub dostawiane, np. plastikowe zjeżdżalnie i domek w okresie wiosenno - jesiennym. Piaskownice zabezpieczone są przed zanieczyszczeniami.

Z informacji uzyskanych od dyrektora podczas wywiadu oraz analizy dokumentów wynika, że **systematycznie realizowany plan działań w zakresie doposażenia przedszkola** w niezbędny sprzęt i pomoce oraz systematyczne podnoszenie standardu budynku przedszkola znajduje się w koncepcji pracy przedszkola w celach strategicznych „Zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych i wyposażenia przedszkola niezbędnych do realizacji podejmowanych działań”. W każdym programie przedszkolnym tzn. pracy wychowawczo-dydaktycznej, profilaktycznym, terapii pedagogicznej zawarte warunki realizacji wskazują na inne potrzeby odpowiedniej bazy materialnej w celu prawidłowego ich wdrażania, które są uwzględniane w planowaniu doposażenia. Plan utrzymania lub polepszania warunków lokalowych jest również zawarty w rocznych i pięcioletnich opiniach technicznych o stanie sprawności technicznej obiektu, prowadzonych przez inspektora nadzoru, na podstawie których przedszkole występuje do samorządu o wsparcie finansowe. Zakres potrzeb polepszenia warunków przedszkola zamieszczany jest w załączniku do kontroli zarządczej, w którym przedstawiane są cele szczegółowe do realizacji w danym roku budżetowym, z uwzględnieniem zadań najpilniejszych. W planie jednostkowym dochodów i wydatków przedszkole systematycznie składa zapotrzebowanie na dany rok budżetowy m.in. na zakup materiałów i wyposażenia, pomocy naukowych i dydaktycznych, usług remontowych.

Dyrektor informuje, że **przedszkole w zakresie wzbogacania warunków lokalowych i pomocy dydaktycznych korzysta ze wsparcia samorządu, rodziców i partnerów.** Samorząd zgodnie z budżetem finansuje remonty, zakup sprzętu, materiałów oraz pomocy dydaktycznych. W ramach wzajemnej współpracy, na wniosek dyrektora przekazał trzy komputery wraz z monitorami. Wspiera przedszkole również rzeczowo przy organizacji uroczystości

przedszkolnych w formie zabawek, gier planszowych, książek oraz finansowo przy wyjazdach dzieci na zawody Joannitów do Niemiec. Z otrzymanych funduszy dokończono remont nawierzchni przed przedszkolem, wymieniono stolarkę okienną na zapleczu kuchni, we wszystkich łazienkach i leżakowniach, wyremontowano parkiety w pięciu salach dydaktycznych, wymieniono instalację elektryczną wraz z oświetleniem, wykonano naprawy dekarские. Organ nadzoru pedagogicznego przekazał pozycje metodyczne dla dyrektora i nauczycieli do organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Rodzice wspierają przedszkole przy potrzebnych naprawach, dostarczaniu różnych materiałów do pracy z dziećmi. Przekazują również na rzecz przedszkola sprzęt i pomoce np. rzutnik, aparat fotograficzny. Zakupują zabawki dla dzieci dla każdej grupy z okazji mikołajek, wspierają w zakupach niektórych pomocy dydaktycznych np. pozycji książkowych do biblioteki, materacu dydaktyczno-ruchowego, dywanów do sal, pomocy do terapii pedagogicznej, tunelu do ćwiczeń gimnastycznych, nowych choinek, tablicy magnetycznej „Mapa Polski”.

Za udział w akcjach charytatywnych np. w zbieraniu złotych monet we współpracy z PCK przedszkole otrzymuje wsparcie rzeczowe w postaci zabawek, maskotek, gier planszowych. W ramach współpracy z firmą ubezpieczeniową przedszkole uzyskało możliwość zakupu mat antypoślizgowych. Współpracując ze Stowarzyszeniem Joannici Dzieło Pomocy w Słupsku przedszkole jest wspierane w materiały do realizacji zajęć z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej, stroje dla dzieci na zawody oraz w wyposażenie przedszkolnych apteczek. W ramach współpracy z Akademią Pomorską w realizacji projektu unijnego „Praktyka bez wad – nowa jakość w kształceniu nauczycieli” przedszkole otrzymało pomoce do bajkoterapii, drukarkę i laptopa. **Przedszkole w znaczny sposób wzbogaciło swoje warunki lokalowe i wyposażenie w pomoce dydaktyczne poprzez realizację dwóch edycji w latach 2009-2011 projektów unijnych „Dłużej-Więcej - Lepiej”. W okresie tych dwóch lat zakupiono:**

- pomoce do zajęć teatralnych – lalki, pacynki, kukielki, stroje teatralne, chusty animacyjne, węża spacerowego oraz pozycje książkowe ze scenariuszami przedstawień,
- pomoce do zajęć plastycznych, by dzieci mogły eksperymentować na urozmaiconym materiale, a także pozycje książkowe z propozycjami zajęć plastycznych,
- w ramach realizacji zajęć korekcyjnych bazę do ćwiczeń gimnastycznych m.in.: woreczki z grochem, dyski, piłeczki sensoryczne, dwie ławeczki, obręcze, maty sensoryczne,
- pomoce do ćwiczeń logopedycznych,
- nowoczesną kserokopiarkę, projektor wraz z ekranem, laptopa, stoliki i krzeselka do jednej sali z możliwością regulowania wysokości, dwa magnetofony CD, plansze edukacyjne i płyty edukacyjne do zajęć.

Ponadto, w ramach uczestnictwa w tych programach unijnych:

- doposażono plac zabaw w sprzęt z atestem i certyfikatem: 5 bujaków, 1 duża zjeżdżalnia, 5 ławek drewnianych, domek drewniany oraz 4 piaskownice dla dzieci przykrywane przed zanieczyszczeniami,
- schody i hol główny wyłożono wykładziną antypoślizgową, zabezpieczono schody bramką i kratką, a także wymieniono szafki w szatni dla dzieci na bezpieczne i nowoczesne.

Ponadto przedszkole posiada bogaty zbiór własnych strojów wykorzystywanych podczas uroczystości, przedstawień teatralnych, które szyły nauczycielki, panie z obsługi i rodzice, np. stroje kaszubskie, kosmiczne, kolorowe spódniczki, stroje warzyw i owoców, zestawy chustek w różnych kolorach, kolorowe szaliki, ubranka zimowe, różne czapki, spodenki gimnastyczne, kolorowe koszulki.

Według informacji dyrektora, przedszkole planowo, systematycznie i na bieżąco poprawia warunki lokalowe oraz wzbogaca się w pomoce dydaktyczne w celu efektywnej realizacji zadań statutowych i podnoszenia jakości pracy przedszkola, w tym przede wszystkim -wszechstronnego i harmonijnego rozwoju wychowanków.

W opinii dzieci, przedszkole jest po to, żeby rodzice mogli pójść spokojnie do pracy, a dzieci mogły bezpiecznie bawić się i uczyć. Na pytanie "czy lubicie swoje przedszkole?", dzieci głośnym chórem odpowiedziały: "tak!".

Powyższe argumenty świadczą o wysokim poziomie spełnienia wymagania.

Poziom spełnienia wymagania: B

Wnioski z ewaluacji:

- Prowadzona w przedszkolu diagnoza potrzeb i możliwości oraz podejmowane działania w zakresie stwarzania warunków do indywidualnego rozwoju, samodzielności i aktywności przedszkolaków przyczyniają się do nabywania przez dzieci wielu wiadomości i umiejętności, również ponadstandardowych oraz wpływa na podejmowanie przez nich działań twórczych, co skutkuje osiągnięciem wielu sukcesów w różnych formach współzawodnictwa, w tym np. w Międzynarodowych Joannickich Zawodach Dzieci i Młodzieży w udzielaniu pierwszej pomocy przedmedycznej.
- Przedszkole poprzez podmiotowe traktowanie dziecka oraz wdrażanie do przestrzegania norm obowiązujących w grupie buduje u wychowanków poczucie bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego, a także kształtuje i wzmacnia zachowania i postawy akceptowane społecznie.
- Podejmowane przez nauczycieli różnorodne inicjatywy np. realizacja innowacji pedagogicznych, programów profilaktycznych i ekologicznych, organizacja spotkań z ciekawymi ludźmi, teatryki, koncerty muzyczne, wycieczki edukacyjne i stosowanie aktywnych metod pracy, np. Weroniki Sherborne, Klanza, Edukacji przez Ruch Doroty Dziamskiej, kinezylogii edukacyjnej Paula Denisona przynoszą zamierzone efekty edukacyjne i wspierają działania twórcze dzieci.
- W celu rozpoznania stanu osiągnięć dziecka prowadzona jest obserwacja pedagogiczna uzupełniana o analizę wytworów dziecięcej aktywności plastycznej, kart pracy i informacje rodziców. Wyniki analizy osiągnięć wykorzystywane są do wprowadzania zmian przyczyniających się do rozwijania umiejętności dzieci.
- Efektywna praca zespołowa w zakresie ewaluacji wewnętrznej oraz wdrażania trafnych wniosków przyczynia się do prawidłowego rozwoju wychowanka przy włączeniu rodziców do aktywnej współpracy.
- Wewnętrzny nadzór pedagogiczny przyczynia się do wprowadzania innowacyjnych zmian prorozwojowych w przedszkolu przy dużym zaangażowaniu i kreatywności dyrektora oraz wszystkich nauczycieli.
- Skuteczne podejmowanie działań, zapewniających coraz lepsze warunki lokalowe i wyposażenie przedszkola jest wynikiem starań dyrektora i nauczycieli m.in. poprzez uczestnictwo w programach i projektach unijnych.

Wymaganie	Poziom spełniania wymagania
Obszar: Efekty	
Dzieci nabywają wiadomości i umiejętności	A
Dzieci są aktywne	B
Respektowane są normy społeczne	B
Obszar: Zarządzanie	
Funkcjonuje współpraca w zespołach	A
Sprawowany jest wewnętrzny nadzór pedagogiczny	B
Przedszkole ma odpowiednie warunki lokalowe i wyposażenie	B

Raport sporządzili:

- Romuald Bieniasz-Krzywiec
- Małgorzata Stenka-Kozłowska

Kurator Oświaty:

.....